شاه محمود کېډوال

د وروستیو دوو کلونو پوهنیز
او ښوونیز بهیر

د وروســـتیو دوو کلونو نه زموږ موخه تر اســـلامي جمهوریت وروســـته اسلامي امارت دی چې په یاده دوره کې پوهنیز، ښوونیز او فرهنګي فعالیتونو ته لنډه کتنه کوو. د دې لیکنې لپاره به غوره وای چې مې له بېلابېلو باوري سرچینو څخه دقیق معلومات لوستونکو ته وړاندې کړي وای، خو له بده مرغه چې بریالی نه شوم. له یوې خوا وخت لنډ او تنګ وو او له بلې خوا پر رسنیو د محدودیتونو له کبله پرتلېزې شمېرنې نه خپرېږي او اداري هم په دې اړه دقیق معلومات نه خپروي. یوازې د احصایې ملي اداري د ۱۴۰۰ ل کال برېښنایي کالنۍ مې ومونده چې پر بنسټ به یې لوستونکو ته معلومات وړاندې شي، د دې ترڅنګ د ځینو باوري رسنیو معلومات به هم وړاندې شي؛ یاده دې وي چې د ۱۴۰۰ ل کال نږدې نیم په جمهوریت او څه باندې نیم په امارت پورې تړل کېږي ، شمېرنې یې د دوو واکمنیو تر اغېز لاندې دي.

د احصایې ملي اداري د ۱۴۰۰ ل کالنۍ په (۶۱) مخ کې د لوړو زده کړو په اړه لیکي:

« په ۱۴۰۰ کال کې په هېواد کې د دولتي او خصوصي پوهنتونو او لوړو زده کړو موسسو شمېر ۱۶۸ بابه، د پوهنځیو شمېر ۶۷۵ او د روغتیایي انستیتیوتونو شمېر ۱۰ بابه دی. د لوړو زده کړو په دې مرکزونو کې ۳۵۱۲۳۱ تنه محصلین په زده کړو بوخت دي چې له هغې څخه ۱۰۳۸۵۴ تنه ښځینه محصلینې دي. د ۱۴۰۰ ل کال نوي شامل شوي ښځینه ارقام د ۱۳۹۹ کال په پرتله ۲۶ سلنه کموالی ښیي. د لوړو زده کړو استادان په ۱۴۰۰ کال کې [illegible] ده چې له هغې څخه [illegible] تنه یې ښځینه دي. د احصایې او معلوماتو ملي اداره ، غویی ۱۴۰۱ ل)

په وروستیو دوو کلونو کې د دولتي پوهنتونو او لوړو زده کړو موسسو شمېر پر خپل ځای دی، خو د خصوصي پوهنتونو او موسسو په شمېر کې د کموالي شونتیا شته، ځکه ځینو یې قانوني ستونزې لرلې او ځینې کېدای شي د محصلینو د کموالي او اقتصادي ستونزو له کبله تړل شوي وي. له دې سره به د خصوصي برخې د استادانو شمېر هم کم شوی اوسي !؟ د دولتي پوهنتونو په پرتله د خصوصي پوهنتونو محصلین په ټوله کې ډېر کم شول ، ځکه ډېر محصلین اقتصادي ستونزو تحصیل ته نه پرېښوول، په دولتي کې خو دا اسانتیا شته چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

فیسـونه نه لري او نور لګښـونه یې دومره ډېر نه دي. د خصـوصـي برخې کار هغه وخت لا خراب شو چې ښځینه محصلینې له زده کړو راوګرځول شوې. د ازادۍ راډیو د یو راپور (۲ ، تله ۱۴۰۱) پر بنسټ د خصوصي پوهنتونو د محصلینو شمېر د تېر په پرتله تر (٦٠) سلنې کم ښوول شوی، د یاد راپور پر وخت ښځینه محصلینې تحصیل ته تللې چې پر هغوی تر بندیز وروسته دا شمېر صفر شو.

د دولتي پوهنتونو د نارینه محصـلینو په شـمېر کې د پاموړ کموالي شونتیا شته، ځکه په دې تحصیلي دوره کې ځوانان وي چې ناوړه شرایط او تبلیغات پرې ډېر اغېز کوي، بله خوا د هوسا ژوند هیلې یې هم ډېرې وي. د دې شـونتیا شـته چې شـاوخوا تر ۵۰ سـلنې ډېر کم شـوي اوسي !؟ د امارت په لومړي کال کې د ښځینه محصلینو شـمېر نږدې د ۱۴۰۰ کال په څېر ښـوولی شـو، ځکه په دوی کې د کډوالۍ شـونتیا کمه وه، خو د دویم کال په وروسـتۍ نیمايي کې د ټولو شـمېر صفر شو، ځکه پوهنتونونه یې پرمخ وتړل شول. د ۱۴۰۰ ل کال د شمېرو پر بنسـټ ۱۰۳۸۵۴ (یو لک و درې زره ، اته سـوه او څلور پنځوس) تنه محصلینې تر جمهوریت وروسته د امارت په واکمنۍ کې په تدریجي ډول د بېلابېلو لاملونو پر بنسـټ له لوړو زده کړو محرومې شوې او اوس هم محرومې دي. له شـک پرته که خندونه ورته مخ ته شـوي نه وای، په وروسـتیو کلونو کې د ۱۴۰۰ کال په پرتله د ښـځینه محصـلینو شـمېر ډېرېده، ځکه سـوله او ټولیز امنیت وو او دوی په سـختو قاچاقي لارو د کډوالۍ هڅه هم ډېره کمه کوله. بله خوا اقتصـــادي فشـــارونو او کار ته هم تر ډېره نارینوو اوړه ورکوله او نجونو ته یې د زده کړو زمینه مساعدوله.

د اسـتادانو په شـمېر کې هم څه ناڅه کموالی راغی، ځکه یوه برخه یې کډوال شول چې (بي بي سي) یوازې د کابل پوهنتون د کډوالو استادانو شمېر تر ۴۰۰ لوړ خپور کړ (بي بي سي، ۱ غبرګولی ۱۴۰۲) د نورو څرګند نه دی، خو هلته هم شـته او دا بهیر لا پرمخ ځي. په وروسـتیو دوو کلونو کې یو شـمېر هغه اسـتادان هم هېواد ته راستانه شول چې په تېره واکمنۍ کې د تحصیل لپاره بهر ته تللي وو، ورسره د امارت له لوري ډېر نوي استادان هم پر دندو وګمارل شـول چې کېدی شي ، څومره ییزه تشه به ډکه شوې اوسي، خو د څرنګیزې تشې ډکول به ډېر وخت وغواړي. په کډوالو اسـتادانو کې د ښـځینه وو شـتون هم شـونی دی. په هېواد کې مېشـتې ښـځینه استادانې په عادي توګه دندو ته نه ځي، خو امتیازات یې ورکول کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

احصایوي کالنۍ په (٦١) مخ کې د ۱۴۰۰ ل کال د ښوونیزو چارو په اړه لیکي:

« د نوې سروې پر بنسټ چې په ۱۴۰۰ کال کې د پوهنې وزارت له خوا ترسره شوې ، د هېواد په کچه د ټولو ښوونځیو شمېر ۱٦۵۵۱ بابه دی. د زده کوونکو شمېر ۹۵۰۱۲۲۹ چې ۳۷۳۲٦۳۳ یې نجونې دي. دا شمېرې لومړني ښوونځي، لېسې، مسلکي لېسې، د ښوونکو د روزنې موسسې، تخنیکي او مسلکي انستیتیوتونه او دیني مدرسې رانغاړي. په ۱۴۰۰ ل کال کې ټول ښوونکي ۲۰۵۰۸۴ تنو ته رسېده چې له هغې جملې څخه ۷۰۱۸۲ تنه یې ښځینه ښوونکې وې. په ۱۴۰۰ ل کال کې د سواد زده کړې کورسونو شمېر ۲۰۵۸ بابه او د زده کوونکو ټول شمېر ۴۱۳۳۹ تنو ته رسېده. د فارغو شویو شمېر ۱۴۸۸۹ تنه دي. » (د احصایې او معلوماتو ملي اداره ، غویي ۱۴۰۱ ل)

د ۱۴۰۰ ل کال پر بنسټ چې نږدې نیمایي یې په جمهوریت پورې اړوندېږي ، د امارت د دوو کلونو شمېرنې داسې ښکاري: د ښوونکو په ټول شمېر کې کموالی نه ښکاري. ځکه څوک له دندو گوښه شوي نه دي. د کډوالۍ شونتیا یې هم کمه ده، که وي هم د پام وړ نه ده. د امارت په راتګ سره ښوونکي لاډېر شول، ځکه اړ وو خپل ملګري وګماري او د هغوی لپاره بستونه ډېر کړي چې دقیق شمېر یې څرګند نه دی. ښځینه ښوونکې هم پر خپلو دندو دي.

د نارینه زده کوونکو په ټول شمېر کې له یوې خوا د ډېرښت شونتیا شته ، ځکه سوله راغله، په هغو سیمو کې هم زده کوونکي ښوونځیو ته تللی شي چې پرون د جګړې پر وخت تللی نه شو. له بلې خوا ګڼشمېر پخواني پوځیان او د نورو ملکي پراختیایي پروژو کارکوونکي بېکاره شول چې کېدی شي خپل اولادونه یې له ښوونځیو ایستلي وي !؟ د بېکارۍ او اقتصادي ستونزو له کبله ښایي ډېرو خپل اولادونه له خصوصي ښوونځیو ایستلي وي او وړیا دولتي ښوونځیو کې یې شامل کړي وي !؟

د لېسې دورې پر ځوانو زده کوونکو د ناوړه حالت او تبلیغاتو اغېز ډېر وي، د دوی په شمېر کې د کموالي شونتیا ډېره ده ، دوی هم د پوهنتون د محصلینو په څېر د هوسا ژوند لپاره دېرې هیلې لري ، ځکه کډوالېږي یا د ډېر فقر له کبله زده کړې پرېږدي چې کوردننه یا بهر کار وکړي. له بده مرغه په وروستیو دوو کلونو کې بېکاري او فقر ډېر شو چې دا پر ښوونه او روزنه اغېز لري. د ۱۴۰۰ کال د ښځینه زده کوونکو په شمېر کې هغه نجونې هم ګډې ښکاري چې په تېر جمهوریت کې یې زده کړې کولې او د امارت په راتګ سره پرې ښوونځي وتړل شول، ځکه دوی د کال تر نږدې نیمایي ښوونځي ته لاړلې او وروسته نه تللې. پر دې بنسټ د کال په لومړۍ نږدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیمایي کې شـمېر بشـپړ او په وروستۍ څه باندې نیمایي کې کم شوی چې د کال په پای کې ټول شمېر لیکل شـوی دی. په دې مانا چې د ۱۴۰۰ کال ټولې زده کوونکې ۳۷۳۲۶۳۳ (درې میلیونه ، اووه لکه ، دوه دېرش زره، شپږ سوه او درې دېرش) دي چې که فرض کړو، نیمې یې تر شپږم ټولګي پورې دي او نیمې یې تر شپږم پورته او بیا په وروستۍ نیمایي کې یې کموالی وشمېرل شي، په دې مانا چې یاده ټولګه د یاد کال د زده کوونکو (۷۵) سلنه رانغاړي او (۲۵) سلنه ترې کمې شوي؛ نو په یاده شمېره کې شاوخوا ۱۲۴۴۲۱۱ (یو میلیون، دوه لکه، څلورڅلوېښـت زره، دوه سـوه او یوولس) زده کوونکي کم شـوي چې په یاده شـمېره ورډېر شـي، نو بیا ۴۹۷۶۸۴۴ (څلور میلیونه، نهه لکه، شـپږ اویا زره، اته سـوه او څلورڅلوېښـت) کېږي چې د یاد کال د ټولو ښځینه زده کوونکو شمېر ترې اټکلي څرګندېدی شي. بیا که همدا ټولیز شمېر پر دوو ووېشو چې نیمې تر شپږم او نیمې تر شپږم پورته ښځینه زده کوونکې شـي، شـاوخوا دوه میلیونه، څلور لکه، اته اتیا زره، څلور سوه او دوه (۲۴۸۸۴۲۲) وېش کېږي. په دې حساب ویلای شو چې په وروستیو دوو کلونو کې په وروستي شمېر کې جونې هر کال له زده کړو محرومې شوې دي. د یادونې وړ ده چې که د وروستیو دوو کلونو سوله، امنیت او څارنه په پام کې ونیسو، د ۱۴۰۰ ل کال په پرتله د وروستیو دوو کلونو د ښځینوو زده کوونکو شمېر ډېر لوړېده.

د ۱۴۰۰ ل کـال یـادې کـالنۍ، پـه پنځمه برخه، ۱۱۹ مخ کې د ټولنیزو فعالیتونو تر سـرلیک لاندې فرهنګي معلومـات خپـاره کړي چې موږ یې مهم ترې رااخلو. پـه لانـدې جـدولونو کې د درېوو کلونو (۱۳۹۸، ۱۳۹۹ او ۱۴۰۰) پرتلېزې شـمېرنې وړاندې شوي چې هر څه ښه رښوي او د وروستیو دوو کلونو معلومات هم ترې یوه څه را ایسـتلای شـو. په دې لاندې جدول کې ښـکاري چې په ځینو برخو کې د فرهنګي فعالیت کچه ډېره راټیټه شوې ده. دا ټیټوالی تر ډېره د ۱۴۰۰ ل کال په وروستۍ نیمایي کې پېښ شوی ښکاري.

له لومړي جدول (د کال په توپیر د فرهنګي مرکزونو فعالیتونه) نه لاندې سپیناوی راوباسو:

۱ – په ۱۴۰۰ ل کال کې د عامه کتابتونو شمېر له تېرو کلونو سره ډېر توپیر نه لري. په وروستیو دوو کلونو کې یې د ډېروالي شـونتیا شـته، خو د کموالي نه، ځکه دا تر ډېره دولتي وي او دولتي فعالیتونه تر ډېره ولاړ نه دي. په وروسـتیو کلونو کې د یادو کتابتونو د کتابونو په شـمېر کې هم کموالی شـونی نه ښـکاري، بلکې ډېروالی یې شونی دی، ځکه پخواني کتابونه خوندي شول او نوي ورډېر شول.

۲ – په مرکز کې د ۱۴۰۰ ل کال د ورځپاڼو، جریدو، خپرونو او مجلو شـمېر له تېرو دوو کلونو سـره ډېر توپیر لري. په همدې کال کې د مرکز د ورځپاڼو، جریدو، خپرونو او مجلو د چاپ ټول شـمېر هم د تېرو دوو کلونو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرتله خورا کم دی. دا شمېرې هم د جمهوریت ښکاري، ځکه د امارت په راتگ سره نږدې د کال ترپایه دا ډول فعالیتونه ولاړ وو. وروسته فعالیتونه پیل شول، خو فکر نه کوم ، د ۱۴۰۰ کال سره انډول شوي اوسي !؟ د کموالي شونتیا يې ډېره ده ، ځکه په ۱۴۰۰ کال کې د بهرنیو پراخو مرستو اغېز شته چې پر ورځپاڼو، جریدو، خپرونو او مجلو يې هم اغېز درلود او وروسته نه شته. وروسته تر ډېره ورځپاڼې، جریدې، خپرونې او مجلې په دولتي مالي ملاتړ خپرېدې چې شمېر يې دومره ډېر نه ښکاري.

۳ - د ولایتونو د ورځپاڼو، جریدو، خپرونو او مجلو په شمېر کې هم ۱۴۰۰ ل کال له تېرو دوو کلونو سره ستر توپیر لري. هلته هم د چاپ ټول شمېر د تېروو دوو کلونو په پرتله خورا کم شوی دی. په وروستیو دوو کلونو کې د ولایتونو کولتوري حالت نږدې د مرکز په څېر دی چې په (۲) گڼه کې ورته اشاره وشوه.

۴ – په ۱۴۰۰ ل کال کې د موزیمونو په شمېر کې ډېروالی ښکاري. په وروستیو دوو کلونو کې يې د ډېروالي شونتیا ډېره ده، ځکه پام ورته ډېر شو. په ۱۳۹۹ ل کال کې د نندارچیانو شمېر صفر او په ۱۳۹۸ ل کال کې تر ۱۴۰۰ ل کال ډېر دی. په وروستیو دوو کلونو کې دا شمېر ډېر ښکاري، ځکه موزیمونه هم ډېر شوي او سولې نه په گټنې به نندارچیان موزیمونو ته ډېر تللي وي، که څه هم اقتصادي ستونزې پرې اغېز لري !؟

۵ – په نورو شمېرو کې ډېر توپیر نه شته ، په وروستیو دوو کلونو کې يې ډېروالی شونی دی، خو کموالی نه، ځکه داسې بدلون راغلی نه دی چې د اوبایمې لسیزې په څېر څه ویجاړ یا چور شوي اوسي !؟

۱ – جدول : د کال په توپیر د فرهنگي مرکزونو فعالیتونه

No.		Unit	1400 2021	1399 2020	1398 2019	د مقیاس واحد		شمیره
1	Number of Public Libries	Number	95	97	96	باب	د عامه کتابتونونو شمېر	۱
2	Number of books in the publiclibraries	Copy	475936	460142	456954	ټوک	د کتابونو شمېر په کتابتونونو کې	۲
3	Number of magazines &newspapers center	Headline	28	754	849	عنوان	د ورځپاڼو، جریدو، خپرونو او مجلو شمېر په مرکز کې	۳
4	Total Number of Copies	Copy	29000	1797910	615000	نسخه	د چاپ شمېر	۴
5	Number of magazines &newspapers per provinces	Headline	25	391	385	عنوان	د ورځپاڼو، جریدو، خپرونو او مجلو شمېر په والایتونو کې	۵
6	Total number of copies	Copy	55700	488599	229000	نسخه	د چاپ شمېر	٦
7	Total number of museums	Number	12	5	4	باب	د موزیمونو شمېر	۷
	Visitors of museums	Person	5666	0	20989	تن	د موزیمونو د نندارچیانو شمېر	

(c) ketabton.com: The Digital Library

8								۸
9	Manuscript national archive	Copy	6786	6886	6724	نسخه	د ملي آرشيف ليکل شوې پاڼې	۹
10	Valuable documents	Segment	50721	50721	50492	قطعه	ارزښت لرونکي سندونه	۱۰
11	Historical photos	Segment	53270	53270	53270	قطعه	تاريخي انځورونه	۱۱
12	Scripts	Segment	1257	1257	1221	قطعه	د قطعه ليکونو شمېر	۱۲

له دويم جدول (دسينمايي فعاليتونو توليد) نه لاندې معلومات اخيستى شو :

۱ – په ۱۴۰۰ ل کال کې د فلمونو د توليد دولتي او خصوصي موسسې صفر دي، خو فکر کوم د (افغان فلم) اداره وه او اوس هم شته، ځکه دا د دولتي جوړښت برخه ده. خصوصي که صفر وشمېرل شي، بيا تر يوه بريده سمه ده، ځکه امارت پرې محدوديتونه ولګول او ډېر کارکوونکي يې هم کډوال شول.

۲ – د لانديني جدول له مخې د نورو سينمايي فعاليتونو په برخه کې کېدى شي دوه وروستي کلونه ډېر فعال نه اوسي، خو ځينې فعاليتونه شته چې په نږدې ټولو رسنيو کې ليدل کېږي.

۲ – جدول : د سينمايي فعاليتونو توليد

No.	Indication	Unit	1400 2021	1399 2020	1398 2019	واحد واحد		شمېره
1	Film production companies	Number	0	8	1	باب	د فلمونو توليدي موسسې	۱
1-1	Government	Number	0	1	1	باب	دولتي	۱-۱
2-1	Private	Number	0	7	0	باب	خصوصي	۱-۲
2	Total art films production	Programme	۱۱	11	9	برنامه	ټول هنري توليد شوي فلمونه	۲
1-2	Lengthy cinematicfilms	Programme	2	0	0	برنامه	سينمايي اوږده فلمونه	۲-۱
	Long art films	Programme	4	1	0	برنامه	هنري اوږده فلمونه	
3-2	Short art films	Programme	5	10	9	برنامه	هنري لنډ فلمونه	۲-۳

له درېيم جدول (د دولتي او خصوصي راډيوګانو او ټلوېزيونو خپروني) څخه په ټوله کې داسې معلومات راوباسو:

۱ – په دوو وروستيو کلونو کې نه د دولتي تلويزيونو شمېر کم شوی او نه د راډيوګانو، پر دې بنسټ يې د خپرونو شمېر هم کم نه ښکاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – په دوو وروستیو کلونو کې د خصوصي راډیوګانو او ټلوېزیونو شمېر کم شوي، ځکه یې خپرونې هم کمې شمېرل کېږي.

۳ - د دولتي او خصوصي راډیوګانو او ټلوېزیونو خپرونې(ساعتونه)

No.	Kinds of aid	1400 2021	1399 2020	1398 2019	شاخصونه	شمېره
1	Government radio broadcasts 24 hrs	454.90	509	466.5	په شپه او ورځ کې دولتي راديويي خپرونې	۱
1-1	Center	19	19	34.5	په مرکز کې	۱-۱
2-1	Provinces	435.9	490	432	په ولايتونو کې	۱-۲
2	Private radio broadcasts 24 hrs	692	1517	4629	په شپه او ورځ کې خصويص راديويي خپرونې	۲
1-2	Center	216	661	769	په مرکز کې	۲-۱
2-2	Provinces	476	856	3860	په والايتونو کې	۲-۲
3	Government tv broadcasts 24 hrs	344.4	378	340	په شپه او ورځ کې دولتي تلويزيوني خپرونې	۳
1-3	Center	48	48	24	په مرکز کې	۳-۱
2-3	Provinces	296.4	330	316	په والايتونو کې	۳-۲
4	Private tv broadcasts 24 hrs	260	855	1819	په شپه او ورځ کې خصوصي تلوېزوين خپرونې	۴
1-4	Center	219	648	941	په مرکز کې	۴-۱
2-4	Provinces	41	207	878	په ولايتونو کې	۴-۲

له څلورم جدول (په کابل کې د سینماګانو فعالیتونه) څخه په ټوله کې داسې معلومات اخلو:

۱ – په وروستیو دوو کلونو کې دولتي سینماګانې شته، خو خصوصي به نه وي !؟ څه وخت وړاندې په یوه سینما کې کوم فلم نندارې ته وړاندې شوی و ، ځکه نو په دولتي سینماګانو کې د نندارچیانو او څوکیو شمېر د ۱۴۰۰ ل کال په څېر صفر نیولی نه شو او د ګرځنده سینماګانو شمېر صفر نیسو.

۴ - په کابل کې د سینماګانو فعالیتونه

No.	Indicator	Unit	1400 2021	1399 2020	1398 2019	واحد	شاخصونه	شمېره
1	Number of cinema halls	Number	4	2	3	باب	د سينماګانو شمېر	۱
1-1	Government	Number	3	2	3	باب	دولتي	۱-۱
2-1	Private	Number	1	0	0	باب	خصوصي	۱-۲
2	Number of chairs	Seat	0	1095	2324	پايه	په سينماګانو کښي د څوکيو شمېر	۲
1-2	Government	Seat	0	1095	2324	پايه	دولتي	۲-۱
2-2	Private	Seat	0	0	0	پايه	خصوصي	۲-۲
3	Number of audiences	Thousand Person	0	0	35.5	زر تن	د نندار چيانو شمېر	۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

1-3	Government	Thousand Person	0	0	35.5	زر تن	دولتي	۳-۱
2-3	Private	Thousand Person	0	0	0	زر تن	خصوصي	۳-۲
4	Number of mobile movies	Device	0	4	4	دستگاه	د گرځنده سینماګانو شمېر	۴

پایله:

د بېلابېلو لاملونو پر بنسټ جمهوریت او امارت سره پرتله کېدی نه شي، ځکه د جمهوریت بنسټګر بهرنیان او د هغوی شتمني وه چې له خپلو جنګالیو سره یې یوځای هېواد ته رادننه کړله او یو بدلون یې راوست؛ سیاسي، اقتصادي، امنیتي او فرهنګي برخې د هغوی تر اغېز لاندې وې. د هغوی مرستو په ډېرو برخو کې بدلون راوست چې پوهنیزې، ښوونیزې او کلتوري هم پکې ګډې وې. امارت د خپلو شوونتیاوو په اډانه کې د تېرې جګړې په ترڅ کې ترسره شوي مثبت بدلونونه وساتل، خو ځینې یې له وسه بهر وو، هغه شتمني یې نه لرله چې له بهرنیانو سره وه، ځکه تر تېر راوروسته زیان ولیدل شو. یوازې د یوې برخې زیان په دوی پسې شمېرل کېږي چې هغه د ښځینه زده کوونکو او محصلینو پر زده کړو د بندیز له کبله ټولنې ته رسېږي. د بهرنیانو وتو او د شتمنۍ کموالي فرهنګي فعالیتونه هم راکم کړل، خو د امارت کلتوري محدودیتونو هم پکې خپله ونډه لرله.

اخځونه

۱ – د ازادۍ راډیو وېبپاڼه.(۱۴۰۱ ل). د خصوصي پوهنتونو مسوولان: د محصلینو شمېر تر ۶۰ سلنه کم شوی دی [راپور] په ۱ ، لړم ، ۱۴۰۲ له https://pa.azadiradio.com/a/32049381.html ترلاسه شوی.

۲ – د احصایې او معلوماتو ملي اداره .(۱۴۰۱ ل) . د ۱۴۰۰ ل کال احصایوي کالنۍ ، ۴۳ ګڼه ، دویمه نسخه (pdf). په ۲۷ ، تله ، ۱۴۰۲ له http://nsia.gov.af:8080/wp-content/uploads/2022/11/Three-Language-Hjry-Shamsy-016-2.pdf ترلاسه شوې.

۳ - د بي بي سي وېبپاڼه . (۱۴۰۲ ل) . د کابل پوهنتون له نیمایي ډېر استادان له افغانستانه وتلي [راپور] په ۱، لړم ، ۱۴۰۲ ل له https://www.bbc.com/pashto/articles/cer1m2dzwvyo ترلاسه شوی.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library